

**PRÍHOVOR PREZIDENTA SR
pri príležitosti 80. výročia represálií
v Nemeckej**

Nemecká, 10. 1. 2025

Vážený pán starosta,

vážení hostia, dámy a páni,

stretávame sa tu v Nemeckej pri spomienke na jednu z najväčších tragédií v našich dejinách. Stretávame sa pri pamätníku, ktorý svojím tvarom pripomína plameň. Je to symbol, ktorý sa často spája s niečím pozitívnym – domovom, teplom, víťazstvom nad temnotou. To však nie je prípad tohto pamätníka. Jeho plameň pripomína pec, v ktorej prišli po nacistickom besnení o život stovky nevinných ľudí. Toto je plameň smrti, ktorú v mene nenávisti pripravili ľudské bytosti iným ľudským bytostiam.

Keď si uvedomím, aké zverstvávajú sa na sklonku druhej svetovej vojny odohrali tu v Nemeckej, mám pocit, že stále počujem ozvenu náreku nevinných obetí. Civilisti, ženy a deti končili svoj život v plameňoch tunajšej pece – niektorí po výstrele do hlavy, iní tam boli hodení zaživa. Každý jeden z nich mal meno a tvár, svoj vlastný život, svoje plány a túžby do budúcnosti. Ruky katov všetko toto za chvíľu premenili na beztvárú masu popola, ktorá skončila v neďalekom Hrone. Na súde sa potom títo kati bránili, že trestali nepriateľov vtedajšieho režimu, ktorí proti nemu bojovali so zbraňou v ruke. A tak dostali od súdu otázku: Aj tie malé deti bojovali proti režimu so zbraňou v ruke? Reportér, ktorý o tomto procese písal, nazval Nemeckú 47. pecou Osvienčimu.

Fašistický netvor s domácimi prisluhovačmi cítil blížiaci sa koniec. A rozhodol sa stiahnuť so sebou na večnosť čo najviac nevinných ľudí. Je neskutočne desivé, že nešlo o konanie vyšinutého jednotlivca, ale dômyselne a chladnokrvne organizované zlo.

Dámy a páni,

sem vedie nenávisť. Toto sú jej plody, toto sú trpké pamätníky ľudských osudov, ktoré ešte mali všetko pred sebou. A nenájdeme ich len v Nemeckej, ale aj v Tokajíku, Ostrom Grúni, Kľaku, Kremničke či Kališti. Slovensko je posiate miestami, ktoré sú dnes nemými svedkami tej najhoršej ľudskej zloby, akú svet videl. Zloby živenej nenávisťou, ktorá dávala tyranom domnelé právo rozhodovať o osudoch druhých. Sem vedie nenávisť, ktorá považuje svojich blížnych za podradné ľudské bytosti, určené buď na večnú porobu alebo fyzickú likvidáciu.

Toto konkrétne zlo v podobe fašistického netvora sa nám spoločne aj vďaka hrdinom Slovenského národného povstania podarilo poraziť. Odmietli sme barbarstvo a pohrdanie ľudským životom, odmietli sme skazenú ideológiu nadvlády jednej rasy nad druhou. Aj preto sme prežili v Európe sedem ďalších mierových desaťročí. A všetci si úprimne želáme, aby sme v mieri žili aj

naďalej. Pokiaľ však chceme tento ušľachtilý cieľ dosiahnuť nielen pre nás, ale aj pre ďalšie generácie, musíme odmietnuť nielen hromadné vraždy, ideológiu či vojnu. Musíme odmietnuť aj hybný motor tohto zla, ktorým je nenávisť. Ak bude nenávisť diktovať naše kroky, skôr či neskôr opäť prekročíme hranice, ktoré sme považovali za neprekročiteľné. História nám je v tomto dobrou učiteľkou.

A preto z tohto miesta vyzývam všetkých na Slovensku, aby sme zastavili akúkoľvek mieru podpory nenávisťi voči niekom alebo voči niečomu, pretože sa raz môžeme zobudiť do takých strašných dní, aké pred 80 rokmi zažívali ľudia tu v Nemeckej.

Nech obeť nevinných ľudí tu v Nemeckej neboli zbytočné. Nech boli obeťou na oltár mieru, pravdy a spravodlivosti. Nech na ne národ nikdy nezabudne, nech nájdú svoj večný pokoj.

Češť ich pamiatke.